

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2025

Chișinău

Pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului național „Acces la cultură”

În temeiul art. 6 din Legea culturii nr. 413/1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 83-86, art. 401), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului național „Acces la cultură” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 201-203, art. 236) se modifică după cum urmează:

1.1. se completează cu punctul 3¹ cu următorul cuprins:

„3¹. Prin derogare de la Regulamentul cu privire la normativele de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor etc. de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1151/2002, costurile activităților culturale în cadrul Programului național „Acces la cultură” se estimează conform prețurilor de pe piață pentru bunuri/servicii similare, se justifică și se prezintă în mod detaliat pe articole și alineate de cheltuieli, în limitele bugetului aprobat pentru fiecare activitate.”;

1.2. în anexă:

1.2.1. la punctul 17, textul „ale prezentului Program cu 20 de zile” se substituie cu textul „cu cel puțin 20 de zile”;

1.2.2. la punctul 19, cuvintele „ale prezentului Program” se exclud, iar textul „de 10 zile” se substituie cu textul „de 15 zile”;

1.2.3. punctul 27:

1.2.3.1. la subpunctul 27.3, cuvintele „pentru invitați” se exclud;

1.2.3.2. se completează cu subpunctele 27.10, 27.11 și 27.12 cu următorul cuprins:

- „27.10. pentru achiziția de carte;
- 27.11. pentru achiziționarea de birotică, rechizite și consumabile;
- 27.12. pentru achiziționarea/închirierea bunurilor și a altor materiale necesare pentru buna organizare și desfășurare a activităților culturale”;
- 1.2.4. punctul 33 se completează cu cuvintele „cu organizatorul activității culturale”;
- 1.2.5. la punctul 35, după cuvintele „Raportul narativ” se introduc cuvintele „al organizatorului activității culturale”;
- 1.2.6. la punctul 37, cifrele „27.9” se substituie cu cifrele „27.12”.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul culturii

Sergiu Prodan

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului Național „Acces la cultură”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului Național „Acces la cultură” a fost elaborat de Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului Național „Acces la cultură” este elaborat în scopul optimizării mecanismelor de implementare și eficientizare a utilizării resurselor disponibile în vederea creșterii accesului publicului larg la activități și produse culturale de calitate.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.
Prezentul proiect de hotărâre este elaborat în contextul necesității ajustării cadrului legal existent, având în vedere specificul activităților culturale desfășurate la nivel local. Modificările propuse sunt fundamentate pe analiza propunerilor transmise de instituțiile implementatoare, ca urmare a lansării primului apel de proiecte de către Ministerul Culturii, precum și pe identificarea unor disfuncționalități în procesul de coordonare, gestionare și implementare a Programului Național „Acces la cultură”. Totodată, proiectul ia în considerare sugestiile și recomandările primite din partea organizatorilor de activități culturale și a aplicanților implicați în inițiative culturale. Astfel, principalele probleme întâmpinate în implementarea programului sunt: 1. imposibilitatea acoperirii din mijloacele Programului a cheltuielilor de transport pentru alte categorii de participanți decât invitații (precum cheltuielile de transport ale echipelor de proiect și ale artiștilor implicați direct în implementarea activității culturale); 2. termenul îngust pentru înaintarea propunerilor pentru Calendarul activităților culturale (10 zile de la data anunțării începerii procedurii de elaborare a Calendarului); 3. termenul îngust pentru aprobarea Calendarului activității culturale (20 de zile de la data anunțării începerii procedurii de elaborare a Calendarului). Este important de menționat că din cele 355 de propuneri culturale depuse în cadrul primului apel al Programului Național „Acces la cultură”, 159 au fost preselectate pentru implementare, în baza criteriilor și obiectivelor Programului. În urma examinării realizate de Secretariatul Consiliului Coordonator, s-a constatat că numeroase solicitări nu se încadrează în costurile eligibile sau în codurile economice prevăzute, ceea ce limitează capacitatea Programului de a răspunde concret nevoilor identificate în teritoriu. Având în vedere necesitatea urgentă de coordonare și implementare a inițiativelor propuse de instituțiile interesate (<i>autorități publice locale, case de cultură, biblioteci, organizații necomerciale și alte entități culturale</i>), precum și discrepanțele între structura actuală a costurilor

eligibile și realitățile din teren, se impune inițierea imediată a procesului de modificare a actului normativ în vigoare.

Prin lansarea apelului de colectare a propunerilor pentru completarea Calendarului activităților culturale, în cadrul Programului „Acces la cultură”, Ministerul Culturii a urmărit ca scop atingerea obiectivelor prevăzute la punctul 6 din Program.

În perioada 7–16 mai 2025, au fost depuse 355 de formulare cu propuneri de proiecte culturale. În rezultatul analizei propunerilor înaintate și urmare a unor semnale ale instituțiilor implementatoare s-a constatat că, la etapa de planificare a bugetelor activităților culturale, unele categorii de cheltuieli estimate în limita normativelor de cheltuieli prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.1151/2002, nu vor permite desfășurarea normală a unor activități culturale.

Astfel, spre exemplu activități culturale precum „Personalități și evenimente marcante din raionul Călărași – cercetare și promovare prin educație” sau „Ecourile Raionului Nisporeni – program intergenerațional” presupun desfășurarea unor acțiuni orientate spre conservarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial. Aceste acțiuni includ realizarea de produse video (documentare și spoturi de prezentare) destinate valorificării personalităților locale și promovării comunităților.

Costurile aferente serviciilor video se ridică, în medie, la 10.000 lei – 15.000, incluzând scenariul, filmarea, montajul și alte servicii conexe, pentru un volum de lucru estimat la aproximativ 8 ore/zi. În același timp, ofertele de piață pentru spoturi video cu o durată de 3,5–4 minute prevăd aceleași categorii de cheltuieli, ceea ce confirmă nivelul ridicat al costurilor reale.

În aceste condiții, cheltuielile efective depășesc semnificativ normativul aprobat de Guvern (1339 lei) pentru această categorie de activitate, ceea ce face imposibilă acoperirea integrală a costurilor prin bugetul reglementat.

Menționăm că mai există situații, în care unele servicii se acordă instituțiilor implementatoare perioade îndelungate de timp în cadrul activității culturale și care nu se încadrează în normativele prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.1151/2002, precum serviciile foto sau serviciile editoriale și de multiplicare sau cheltuielile pentru articole de cancelarie.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prevederile prezentului proiect de act normativ vizează modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 (se completează cu punctul 3¹) și Programul Național „Acces la cultură” (pct.17, pct.19, pct.27, pct.33, pct.35 și pct. 37 din Program).

Astfel, prin actualul proiect de Hotărâre de Guvern se urmărește:

1. extinderea cheltuielilor care pot fi acoperite din mijloacele alocate Programului „Acces la cultură” (acoperirea cheltuielilor pentru transportarea altor persoane decât invitații, dar care participă la organizarea activității culturale, acoperirea cheltuielilor pentru achiziția de carte, birotică, rechizite și materiale de uz gospodăresc care sunt necesare pentru buna organizare a activității culturale precum fotoliu-puf, pernuțe, covorașe pentru ședere, etc);

2. extinderea termenului de depunere a propunerilor la Secretariatul Consiliului Coordonator, constituit de Ministerul Culturii (de la 10 la 15 zile);

3. extinderea termenului de examinare a propunerilor și aprobarea Calendarului activităților culturale (precizând că aprobarea Calendarului activităților culturale nu poate avea loc decât după expirarea a 20 de zile de la anunțarea începerii perioadei de înaintare a propunerilor).

4. precizarea criteriilor de estimare a cheltuielilor la elaborarea bugetului

activității culturale (accentuând că prin derogare de *Regulamentul cu privire la normativele de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor etc, de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1151/2002* la estimarea costului unei activități culturale este necesar de a se ține cont de prețul de pe piață a bunurilor și serviciilor similare celor care urmează a fi utilizate în cadrul activității culturale).

În acest sens, se evidențiază următoarele elemente de noutate:

I. Revizuirea componentelor și a categoriilor de costuri eligibile pentru finanțare, în vederea susținerii eficiente a activităților și inițiativelor ce facilitează accesul la cultură.

a. Achiziționarea serviciului de transport

În proiectul de modificare, se propune excluderea termenului de invitați (de la subpunctul 27.3. din Program) și asigurarea achiziționării serviciului de transport pentru o categorie mai mare de beneficiari (*spre exemplu pentru echipele de proiect și artiști implicați direct în implementarea activității culturale*).

Această modificare este justificată de necesitatea asigurării mobilității tuturor actorilor implicați în organizarea și desfășurarea activităților culturale. Limitarea actuală doar "*la invitați*" restricționează considerabil capacitatea de implementare, mai ales în contextul în care mulți aplicanți au semnalat lipsa infrastructurii de transport sau a mijloacelor proprii de deplasare ca fiind o provocare majoră. Transportul constituie o condiție logistică importantă, iar extinderea acestei categorii de cost va facilita deplasarea echipelor organizatorice, a formatorilor, a artiștilor, a participanților și invitaților, contribuind astfel, direct la desfășurarea eficientă a proiectelor culturale în teritoriu.

b. Achiziția de carte

Deși achiziția de carte este prevăzută la domeniile eligibile de finanțare (*pct. 7, subpct. 7.5.*) din Programul Național „Acces la cultură”, această cheltuială nu este menționată explicit la pct. 27, care reglementează categoriile de costuri eligibile. Pentru a evita interpretările ambigue și în contextul numărului mare de solicitări ce includ această componentă, se propune includerea expresă a achiziției de carte și la pct. 27, pentru claritate și coerență în aplicarea programului.

c. Achiziția de birotică, rechizite și consumabile

Se propune includerea *achiziției de birotică, rechizite și consumabile* în categoria costurilor eligibile, având în vedere solicitările frecvente și necesitățile logistice minime semnalate de aplicanți în propunerile de proiect. Activitățile culturale precum atelierele, expozițiile, instruirile sau lecturile publice implică utilizarea constantă a materialelor de birou (*hârtie, tonere, pixuri, mape și a altor consumabile, etc.*), care constituie cheltuieli recurente, indispensabile. Excluderea acestora din costurile eligibile plasează întreaga povară financiară asupra organizatorilor, fapt ce descurajează participarea actorilor culturali cu capacitate financiară redusă și poate afecta calitatea implementării proiectelor.

d. Achiziționarea/închirierea bunurilor și altor materiale necesare bunei organizări și desfășurări a activităților culturale

Se propune includerea *achiziției/închirierii de bunuri și alte materiale* în categoria costurilor eligibile, ca urmare a solicitărilor din partea instituțiilor implementatoare, care intenționează să acopere cheltuieli pentru următoarele necesități de achiziții (*ex. pernuțe, fotoliu-pufuri, covorașe pentru ședere și altele*). Includerea expresă în program a acestei categorii va elimina ambiguitățile și va permite acoperirea necesarului logistic real pentru desfășurarea eficientă a activităților culturale.

În context, revizuirea și extinderea acestor categorii de cheltuieli constituie o măsură realistă, care va răspunde direct nevoilor din teren, va încuraja participarea echitabilă și va susține organizarea eficientă a proiectelor culturale în întreaga țară. Astfel, Programul Național „Acces la cultură” va deveni mai funcțional, mai incluziv și mai aproape de realitățile beneficiarilor.

II. Extinderea termenului de înaintare a propunerilor pentru Calendarul activităților culturale (de la 10 zile la 15 zile) și a termenului de aprobare a Calendarului activităților culturale (nu mai puțin de 20 de zile de la data anunțării începerii procedurii de elaborare/revizuire a Calendarului activităților culturale).

Modificarea în cauză este justificată de necesitatea adaptării la contextul actual. În cadrul primului apel lansat de Ministerul Culturii pe pagina web oficială, în perioada 7–16 mai 2025, au fost depuse 355 de formulare cu propuneri de proiecte culturale, provenite de la 336 de aplicanți. Acest volum considerabil de propuneri, parvenite din partea instituțiilor publice de cultură, persoanelor fizice, organizațiilor necomerciale și autorităților publice locale din toate raioanele Republicii Moldova, relevă un interes sporit față de program, dar și un efort considerabil necesar pentru procesarea și evaluarea corespunzătoare a dosarelor. Prin urmare, pe de o parte persoanele interesate vor avea la dispoziție mai mult timp pentru formularea și înaintarea propunerilor de proiecte culturale la adresa Secretariatului Consiliului Coordonator constituit de Ministerul Culturii, iar pe de altă parte Consiliul Coordonator va avea la dispoziție mai mult timp pentru a asigura o examinare atentă și complexă a proiectelor înaintate pentru a propune spre aprobare ministrului culturii cele mai sustenabile proiecte culturale.

Totodată, proiectul de hotărâre prevede ca data intrării în vigoare a noii Hotărâri a Guvernului să fie data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Circumstanțele obiective care justifică această măsură sunt:

- numărul mare de propuneri de proiect/cereri care se află în examinare;
- caracterul național al Programului, cu activități culturale preconizate în toate regiunile țării;
- termenele limită stricte de implementare, respectiv necesitatea finalizării activităților până la sfârșitul anului bugetar 2025.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului Național „Acces la cultură” va avea impact pozitiv asupra sectorului public, or, instituțiile publice/ bugetare în raport cu care Ministerul Culturii exercită funcția de fondator vor asigura organizarea mai eficientă a activităților culturale în localitățile selectate conform Calendarului aprobat de Ministerul Culturii, contribuind astfel la realizarea misiunii acestora.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Modificările respective nu generează cheltuieli financiare suplimentare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului Național „Acces la cultură” va avea impact pozitiv asupra sectorului privat, or, la organizarea activităților culturale în localități, vor contribui și producătorii locali/ prestatorii de servicii locale (precum

prestarea serviciilor de transport, cazare, alimentare sau închirierea recuzitei artistice, echipamentelor tehnice etc).
4.4. Impactul social
Obiectivul general al adoptării proiectului Hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea Programului Național „Acces la cultură” este asigurarea accesului la cultură, creșterea coeziunii sociale și fortificarea identității și rezilienței naționale, menite să protejeze și să valorifice patrimoniul cultural material și imaterial.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Urmare adoptării noilor modificări, în procesul de implementare a Programului se va respecta principiul echității sociale și al egalității de șanse în accesul la serviciile culturale. Astfel, accesul la activitățile incluse în Calendarul activităților culturale va fi garantat tuturor cetățenilor, indiferent de domiciliul acestora.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea procedurii de elaborare a proiectului de Hotărâre de Guvern a fost plasat pe pagina web a ministerului (www.mc.gov.md), secțiunea – Transparența decizională și pe site-ul particip.gov.md https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14751 . De asemenea, a fost publicat și anunțul cu privire la organizarea consultărilor publice a proiectului HG - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14958 , inclusiv și anunțul cu privire la proiectul definitivat https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15032 . Proiectul a fost supus consultărilor publice și avizat de către următoarele autorități publice și instituții interesate: Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și Congresul Autorităților Locale din Moldova.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul a fost supus expertizei juridice (nr. 04/1-7929 din 07.08.2025) în conformitate cu procedura stabilită în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În urma examinării, Ministerul Justiției a formulat o observație ce vizează necesitatea asigurării unei administrări eficiente și transparente a fondurilor publice. S-a constatat că propunerea de derogare (pct. 21) de la Regulamentul privind normativele de cheltuieli pentru evenimente culturale nu este susținută de argumente clare care să demonstreze inaplicabilitatea normelor actuale. Lipsa unui temei solid ar putea crea un precedent, afectând principiile de control și transparență în gestionarea resurselor financiare publice. În acest

context, Ministerul Justiției recomandă menținerea variantei propuse de Ministerul Finanțelor, considerată drept o soluție coerentă și echilibrată.

Potrivit expertizei Centrului Național Anticorupție (nr. 06/2/15702 din 05.09.2025) proiectul înaintat nu este pasibil de expertiza anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect de hotărâre se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită modificarea, abrogarea sau elaborarea unor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ sunt necesare următoarele măsuri:

1. Modificarea Ghidului de implementare, care va conține ajustările operate;
2. Actualizarea și aprobarea Calendarului activităților culturale reieșind din obiectivele specifice ale Programului, precum și domeniile și costurile eligibile de finanțare;
3. Implementarea activităților culturale de către Instituțiile implementatoare, conform costurile eligibile de finanțare aprobate.

Secretar de stat

Andrei CHISTOL

Ex. Diana Silivestru
e-mail: diana.silivestru@mc.gov.md
Tel. 022 823 815
Vasile Secieru, expert juridic
e-mail: secieruvvasile989@gmail.com

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2025 cu privire la aprobarea
Programului Național „Acces la cultură”

Participantul la avizare/expertizare		Conținutul obiecției/propunerilor (recomandărilor)	Argumentarea Ministerului Culturii
AVIZARE			
Ministerul Finanțelor (nr.05-17/161/1112 din 23.07.2025)	1.1.	La proiectul Hotărârii de Guvern, la pct. 1.3., punctul 21 se propune de expus în următoarea redacție: „21. Costurile activităților culturale se estimează în baza actelor normative, se justifică și se prezintă în mod detaliat pe articole și aliniate de cheltuieli, în limita bugetului aprobat pentru fiecare activitate. În cazul în care prețurile pentru bunurile/serviciile similare, nu sunt reglementate de acte normative, se aplică prețul de piață”.	Se acceptă parțial. Pct.1.3. din proiectul de Hotărâre va avea următorul cuprins: „pct.1.3. punctul 21 va avea următorul cuprins: „21. Prin derogare de la Regulamentul cu privire la normativile de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor etc, de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1151/2002, costurile activităților culturale în cadrul prezentului Program se estimează conform prețurilor de pe piață pentru bunuri/servicii similare, se justifică și se prezintă în mod detaliat pe articole și alineate de cheltuieli, în limita bugetului aprobat pentru fiecare activitate.”.
	1.2.	Ținând cont de completarea propusă la pct.1.4 subpct.1.4.2. din proiect, se propune de a fi completat cu un punct nou, cu următorul cuprins: „la punctul 37, cifra „27.9.” se substituie cu cifra „27.12.”.	Se acceptă. Proiectul se completează cu un punct nou - punctul 1.7. cu următorul cuprins: „1.7. la punctul 37, cifra „27.9.” se substituie cu cifra „27.12.”.
	1.3.	Adițional, reiterăm propunerile expuse anterior, după cum urmează: - de completat proiectul de hotărâre cu prevederi care vor stabili criterii și condiții clare pentru selectarea instituției implementatoare;	Nu se acceptă. Ministerul Culturii selectează instituția implementatoare în dependență de domeniul la care se raportează activitățile culturale incluse în Calendarul activităților culturale. Respectiv pentru activitățile culturale din domeniul literaturii, se selectează Bibliotecile din subordinea Ministerului, dar totodată dacă activitatea culturală îmbină mai multe domenii de finanțare (ex literatură, muzică și artă fotografică), atunci sunt selectate și muzeele sau

			organizațiile concertistice. Selectarea Instituției implementatoare potrivite pentru asigurarea realizării unei activități culturale concrete, țin de responsabilitatea Consiliului coordonator.
	1.4.	- de precizat procedura de repartizare pe parcursul anului de gestiune a mijloacelor financiare aprobate la subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii” către instituțiile implementatoare, deoarece domeniile de finanțare, stipulate la pct.7 din Hotărârea Guvernului nr.212/2025, sunt prevăzute pentru o multitudine de categorii instituții (muzeu, teatru, achiziția de carte, radiodifuziune și televiziune, cinematografie și turism cultural) și sunt reflectate la diferite subprograme, precum: 8503 „Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național”, 8504 „Susținerea culturii scrise”, 8505 „Susținerea televiziunii și radiofuziunii publice”, 8510 „Susținerea cinematografiei” și 6602 „Dezvoltarea turismului”.	Se acceptă. Mijloacele financiare aprobate la subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii”, vor fi repartizate, prin Ordinul Ministrului Culturii, pentru instituțiile implementatoare finanțate de la acest subprogram (teatrele, Instituția Publică Centrul de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, Biblioteca Națională a Moldovei, etc, în total 23 de Instituții) Pentru instituțiile finanțate de la celelalte Subprograme (precum: 8503 „Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național”, 8504 „Susținerea culturii scrise”, 6602 „Dezvoltarea turismului”) mijloacele financiare au fost alocate urmare redistribuirii mijloacelor necesare de la subprogramul 8502 la celelalte subprograme (8503, 8504 6602, etc) în baza Legii cu privire la modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2025 (prin rectificat, care au fost operate deja în luna iunie a.c.).
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr. 03-2245 din 29.07.2025)	2.1.	MDED în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor pe marginea proiectului. Suplimentar, cu titlu de recomandare, se propune completarea punctului 25 din Programul național „Acces la cultură”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.212/2025 cu următoarele prevederi: - după cuvintele „ale prezentului Program” se completează cu cuvintele „pentru anul viitor”;	Nu se acceptă. Prin conținutul său, proiectul în vigoare prevede elaborarea, aprobarea și actualizarea Calendarului activităților culturale aferente Programului Național „Acces la cultură” pentru anul în curs. Acțiunile propuse, precum și cele deja incluse în Calendar, urmăresc o implementare coerentă și eficientă a activităților curente, în concordanță cu obiectivele strategice ale programului și cu nevoile culturale identificate la nivel național și local.
	2.2.	- după cuvintele „ministrul culturii” se completează cu textul „până la 1 decembrie al anului în curs”.	Nu se acceptă. Includerea formulării „până la 1 decembrie al anului în curs” limitează flexibilitatea mecanismului propus pentru Calendar, care, prin natura sa, este conceput ca un instrument cu flux continuu de includere și aprobare a acțiunilor ce necesită implementare. Caracterul continuu

			permite adaptarea rapidă la contexte și priorități emergente, asigurând astfel eficiența și relevanța intervențiilor culturale.
Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.228 din 30.07.2025)	3.1.	CALM consideră că proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Programului național „Acces la cultură” poate fi propus pentru aprobare.	Se acceptă.
NOTIFICARE			
Ministerul Finanțelor (nr.03/1-09/2323 din 06.08.2025)	4.1.	Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul de hotărâre de Guvern pentru modificarea Programului național „Acces la cultură”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.212/2025 (număr unic 589/MC/2025), și, în limita competențelor funcționale, reiterează poziția expusă prin scrisoarea nr. 05-17/161/1112.	Nu se acceptă. Conform argumentelor de la poziția nr.1 din prezenta Sinteză. Considerăm ineficientă reiterarea poziției anterioare a autorului Avizului fără a raporta poziția respectivă la argumentele autorului proiectului de Hotărâre de Guvern expuse în punctul 1 din Sinteză. Accentuăm că, selectarea instituției implementatoare este prerogativa Secretariatului Consiliului coordonator (Decizie care este avizată de Consiliul coordonator și respectiv aprobată de Ministrul Culturii). Secretariatul Consiliului coordonator urmează să selecteze instituția implementatoare din rândul instituțiilor subordonate Ministerului Culturii, în dependentă de activitățile culturale incluse în Calendar. Atâta timp cât nu se cunosc exact toate activitățile culturale și conținutul acestora (adica numărul de acțiuni planificate, tematica și domeniul acțiunii, cercul de subiecți implicați în desfășurarea acțiunilor, etc) este dificil de determinat criterii de selecție ale acestor instituții, dar și ineficient (atâta timp cât Ministerul Culturii exercită funcția de fondator al instituțiilor implementatoare).
	4.2.	Astfel, la proiectul Hotărârii de Guvern, la pct. 1.3., punctul 21 se propune de expus în redacția: „21. Costurile activităților culturale se estimează în baza actelor normative, se justifică și se prezintă în mod detaliat pe articole și	Nu se acceptă. Propunerea autorului avizului nu este argumentată. Accentuăm că, scopul normei propuse de autorul proiectului pentru punctul 21 este de a permite instituțiilor implementatoare să estimeze costul activităților culturale

	aliniate de cheltuieli, în limita bugetului aprobat pentru fiecare activitate. În cazul în care prețurile pentru bunurile/serviciile similare, nu sunt reglementate de acte normative, se aplică prețul de piață”, iar argumentarea Ministerului Culturii nu se acceptă, deoarece orice cheltuială bugetară trebuie să se încadreze în veniturile generale și sursele de finanțare ale bugetului.	(la etapa de planificare a activităților) reieșind din prețurile reale ale unor bunuri și servicii, fără a se limita la normativele prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.1151/2002. Menționăm că, unele normative prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.1151/2002 sunt improprii activităților culturale care urmează a fi incluse în Calendarul activităților culturale. Spre exemplu în cazul serviciilor video, conform Hotărâii Guvernului nr.1151/2002, pentru evenimente de nivel Republican, serviciile video nu pot costa mai mult de 1339 lei pentru o acțiune. Precizăm că acțiunile în cadrul activităților culturale pot dura de la o zi la câteva zile sau săptămâni. Respectiv, cu 1339 lei nu vor putea fi acoperite toate cheltuielile necesare bunei organizări și desfășurări a activității culturale (în special pentru activitățile culturale a căror tematică este reconstituirea sau cultivarea memoriei locale sau promovarea transferului de cunoștințe, valori și experiențe între diverse generații). Similar, în cazul costurilor pentru serviciile foto, în Hotărârea Guvernului nr.1151/2002, pentru evenimente de nivel Republican, se permite numai 446 lei pentru o întrunire. Precizăm că întrunirile în cadrul activităților culturale pot dura de la câteva minute la câteva ore. Respectiv, iarăși cu 446 lei nu vor putea fi acoperite toate cheltuielile necesare pentru buna organizare a activității culturale (în special a activităților culturale a căror tematică este cultivarea memoriei și mândriei locale). Menționăm că și alte normative de cheltuieli reglementate de Hotărârea Guvernului nr.1151/2002 vor împiedica planificarea costurilor necesare pentru buna desfășurare a unei activități culturale în cadrul Programului Acces la cultură (precum normativele pentru buchetele de flori, pentru serviciile editoriale și de multiplicare sau pentru articole de cancelarie). Reieșind din cele expuse, menționăm că autorul
--	--	---

		propunerii din Aviz nu a justificat de ce propunerea înaintată este mai potrivită decât propunerea înaintată de autorul proiectului Hotărârii de Guvern pentru punctul 21 din Hotărârea Guvernului nr.212/2025 cu privire la aprobarea Programului național „Acces la cultură”. Totodată, autorul propunerii din Aviz nu a menționat care prevedere legală este afectată de norma juridică propusă de autorul proiectului Hotărârii de Guvern pentru punctul 21 din Hotărârea Guvernului nr.212/2025 cu privire la aprobarea Programului național „Acces la cultură”. Mai mult decât atât, expresia autorului avizului „<i>orice cheltuială bugetară trebuie să se încadreze în veniturile generale și sursele de finanțare ale bugetului</i>”, este neclară în condițiile în care atât la moment cât și după ce vor intra în vigoare modificările propuse pentru Hotărârea Guvernului nr.212/2025, orice cheltuială de la buget se încadrează în venituri generale și în sursele de finanțare ale bugetului. Precizăm, că textul propus de autorul proiectului de Hotărâre de Guvern pentru pct.21 din Hotărârea Guvernului 212/2025, nu va permite cheltuieli de la buget care nu se încadrează în veniturile generale sau care nu se încadrează în sursele de finanțare ale bugetului. Punctul 21 în conținutul propus de autorul proiectului Hotărârii de Guvern nu va exclude responsabilitatea instituției implementatoare și a Ministerului Culturii de a asigura gestionarea alocațiilor bugetare conform art.21 și respectiv art.25 din Legea nr.181/2014 finanțelor publice și respnsabilității bugetar fiscale.
	4.3.	În plus, proiectul propus este un document de politici publice care, conform art.24 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, nu este un act normativ. Pe cale de consecință acesta nu poate conține „norme derogatorii”. Conform art.5 alin.(4) din Legea menționată „Normele juridice derogatorii sânt diferite în Nu se acceptă. Conform pct.11 din Hotărârea Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea strategică: „<i>Nu se încadrează în categoria documentelor de politici publice:</i> 11.1. programele de finanțare și programele de suport, care reprezintă mecanisme/instrumente dedicate

		raport cu reglementarea-cadru în materie și sânt aplicabile unei situații determinate. În caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie.”	<i>finanțării și operaționalizării proiectelor concrete, orientate spre realizarea unor obiective specifice, inclusiv la nivel regional și local;</i> <i>11.2. programele multianuale și anuale de lucrări statistice care planifică și operaționalizează procesul de producere a informației statistice oficiale;</i> <i>11.3. planurile de acțiuni pentru implementarea unor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte;</i> <i>11.4. strategiile sectoriale de cheltuieli incluse în Cadrul bugetar pe termen mediu (denumirea generică – CBTM) și programele bugetare care sunt parte a strategiilor sectoriale de cheltuieli”.</i> La caz, menționăm că Programul național „Acces la cultură” constituie un program de finanțare, care reprezintă un mecanism dedicat finanțării și operaționalizării proiectelor concrete orientat spre realizarea unor obiective specifice (enumerate la punctul 6 din Program), respectiv nu se încadrează în categoria documentelor de politici publice. Programul național „Acces la cultură” este un act normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și a fost promovat conform procedurii de promovare a unui act normativ.
EXPERTIZARE			
Ministerul Justiției (nr. 04/1-7929 din 07.08.2025)	5.1.	În ceea ce privește norma propusă la pct. 21 din Program, MJ precizează că derogarea de la un act normativ aflat în vigoare trebuie să fie justificată și bine argumentată, care să impună abaterea de la regula generală. În acest context, se subliniază că propunerea de a introduce o derogare generală de la Regulamentul cu privire la normativele de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor etc. de către instituțiile publice finanțate de la	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată cu informații care justifică propunerea pentru subpunctul 1.1 care se completează cu punctul 3¹. (anterior fiind punctul 21) din proiectul Hotărârii de Guvern. Totodată, menționăm că soluția oferită de Ministerul Finanțelor pentru subpunctul 1.1 care se completează cu punctul 3¹. (anterior fiind punctul 21) din proiectul Hotărârii de Guvern punctul 21 nu este coerentă și echilibrată din considerentul că aceasta nu atinge scopul

		bugetul public național, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1151/2002, prin care cheltuielile pentru activitățile culturale în cadrul Programului să fie estimate exclusiv pe baza prețurilor de piață, nu este susținută de o justificare clară care să demonstreze că normele actuale sunt inaplicabile. Orice derogare trebuie să aibă un temei bine argumentat, iar în acest caz o astfel de justificare lipsește. Astfel că, adoptarea propunerii privind derogarea de la regula generală ar putea crea un precedent care să determine și alte entități să solicite aplicarea aceluiași tratament în cazul lor. Deși nota de argumentare face referire la discrepanțele între costurile eligibile stabilite prin regulament și realitățile întâlnite în teren, acestea nu constituie un motiv suficient pentru modificări în absența unui cadru clar, transparent și predictibil de gestionare a fondurilor publice. Orice schimbare trebuie să asigure controlul și transparența utilizării resurselor financiare publice. Având în vedere cele menționate, recomandăm păstrarea variantei propuse de Ministerul Finanțelor, care oferă o soluție coerentă și echilibrată.	declarat de autorul proiectului (scopul de a estima costurile cheltuielilor pentru organizarea activităților culturale reieșind din prețul de pe piață a bunurilor sau serviciilor similare). Atâta timp cât ambele soluții (atât a autorului proiectului Hotărârii de Guvern cât și a autorului Avizului) nu afectează actele normative în vigoare în domeniul gestionării finanțelor publice, considerăm că urmează a fi aplicată soluția care va asigura atingerea scopului declarat de autorul proiectului Hotărârii de Guvern. Totodată, menționăm că nu poate fi stabilit un echilibru între interesul public de a asigura o bună desfășurare a unei activități culturale în cadrul Programului „Acces la cultură” și între interesul public de a gestiona eficient resursele bugetare atâta timp cât nu se vor estima cheltuielile reale ale activității culturale, reieșind din specificul fiecărei activități culturale în parte. Precizăm că Ministerul Culturii și Consiliul Coordonator vor fi actorii implicați în procedura de validare a costurilor estimate de instituțiile implementatoare și nu vor admite costuri nejustificate, și respectiv cheltuieli iraționale la etapa de avizare și respectiv aprobare și realizare a activităților culturale.
Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2/15702 din 05.09.2025)	6.1.	Prin prezenta, cu referire la proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Programului Național „Acces la cultură”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 212/2025 (număr unic 589/MC/2025), comunicăm următoarele. Conform prevederilor art. 28 alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr. 82/2017: „Agenții publici și entitățile publice cu drept de inițiativă legislativă, alte entități publice care elaborează și promovează proiecte de acte legislative și	Se ia act.

		normative, precum și Secretariatul Parlamentului, în cazul inițiativelor legislative ale deputaților, au obligația de a supune expertizei anticorupție proiectele de acte, cu excepția documentelor de politici și documentelor de planificare”. Prin urmare, apreciind prin prisma prevederilor art. 28 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 82/2017 citat supra, coroborat art.36 al Legii nr.100/2017, proiectul înaintat nu este pasibil de expertiza anticorupție.	
--	--	--	--

Ex.

Vasile Secieru, consultant juridic
Tel. 068269785

Diana Silivestru, șef interimar DAICEA
Tel.: 022 823 815
e-mail: diana.silivestru@mc.gov.md